

Psykolog i **KRYDSILDEN**

Selvstændige psykologer oplever et stort pres i disse år, men prøv at forestille dig, at det kunne være helt anderledes at være psykolog. Artiklen giver en række bud på hvordan.

De krisepsykologiske netværk har lige så stille etableret sig som en magtfaktor, der bestemmer løn og arbejdsforhold for mange af de selvstændige psykologer. At have aftale med et netværk ligner derfor mere og mere et ansættelsesforhold – i sig selv en indbygget modsætning, idet at være selvstændig erhvervsdrivende netop altid har betydet at have foden under eget bord.

Vores placering i sundhedsvæsenet skaber en opsplitning af selvstændige psykologer med og uden ydernummer, der har givet anledning til modsætninger mellem de to grupper. Sygesikringsoverenskomsten med psykologerne udvides langsomt med flere og flere behandlingskategorier og æder sig ind på de tilbageværende liberale psykologydelse, samtidig med at psykologer med ydernummer måske også bevæger sig mod en tættere tilknytning til Regionerne og ansættelseslignende forhold.

Dokumentationskrav om behandlingens evidens stilles af Regionerne og måske snart også af forsikringselskaber og brugerorganisationer. Også selvstændige psykologer er presset på indtjeningen under en økonomisk krise, hvor handel med serviceydelser er ved at blive "New Normal", som de siger i finansverdenen. Luften er måske gået ud af New Public Management-bølgen, men

psykologen bliver fortsat mødt med krav om effektive behandlingsformer, gerne nogle, der kan skæres til i koncepter og almenføres. Psykologerne er ved at miste deres terapeutiske metodefrihed til andre aktører, der forsøger at sætte den behandlingsmæssige dagsorden.

Der er krav til psykologen om, at dele af behandlingsindsatsen automatiseres, dvs. at delopgaver skal kunne varetages af andre, læs: billigere faggrupper. Forholdstallet mellem psykologfaglighed og generel og administrativ faglighed ændrer sig, så den psykologiske faglighed mister terræn. Psykologfaget er under stadigt pres.

Den brændende platform
Reaktionerne kan være mangfol-

TEMADAG

Artiklens problemstillinger og vejene frem er på dagsordenen, når Sektionen for Selvstændige Psykologer holder temadag den 25. oktober 2013: "Din selvstændige praksis i krystalkuglen – Innovation i din praksis og vision for dit fag". Artiklen kan læses som et oplæg hertil, men forfatterne betoner, at teksten står for deres egen regning og ikke nødvendigvis udtrykker sektionsstyrelsens holdninger.

Læs om temadagens program på www.dp.dk, under Selvstændige Psykologers Sektion.

dige: Kritik af vilkårene, passivitet, tilpasning af ens omkostninger, nye fællesskaber og netværk. Mange af reaktionsformerne har tilbageskuende karakter: Psykologerne tager udgangspunkt i tingenes tilstand og forsøger at optimere, så godt de kan. Det er ganske vist en forholdsvis enkel tilgang, men prisen er dels, at det ud fra al erfaring ikke flytter ret meget, dels – og måske det værste – at man sætter sig selv i en offerposition.

I erhvervslivet er forandringer et forretningsmæssigt vilkår. Her taler man om den ”brændende platform”. En i øvrigt ret ubehagelig metafor for en situation, hvor man bliver pinligt bevidst om, at der ingen vej er tilbage. Du er nødt til at tage springet.

Metaforen er gjort kendt af ledelseseksperten John Kotter, men det var psykologen Daryl Connor, der i 1988 introducerede begrebet efter en katastrofe på en olieplatform i Nordsøen (*Managing at the Speed of Change*, 1992).

Otte Scharmer har blandt andet i sin bog (*Theory U*, 2008) beskrevet en situation, hvor hans barndomshjem nedbrændte og han var tvunget til at nytænke sin identitet og fremtidsudsigter. Måske står de privatpraktiserende psykologer, erhvervspsykologerne med egen virksomhed med flere lidt i samme situation. Små justeringer af praksis kan ikke længere levere de ønskede resultater. Der er brug for en helt ny tænkning om den privatpraktiserende psykolog.

Har vi brug for andre rollemodeller end dem fra vores eget fag? Når vi ser os omkring i dag, kan vi iagttage, at nogle af dem, vi i studietiden festede sammen med på kollegiegangen, i dag er speciallæger, advokater og tandlæger. For bare at nævne nogle af de andre AC-grupper med egen praksis. Hånden på hjertet: Hvordan tror du at borgerne, kommunerne Regionerne og politikerne ser på psykologfaget, når timeprisen kun i bedste fald nærmer sig 800 kr. for en session?

Speciallægerne og vores andre AC-kolleger har med dygtighed og måske også ufine metoder skabt populært sagt et ”brand”, hvor betalingsvilligheden ligger på et helt andet niveau. En advokat, der bestyrer et dødsbo, tager 2.250 kr. pr. påbegyndt time. Advokatsekretæren står som regel for en væsentlig del af de udførte timer. Det giver ikke overraskende et godt tilskud til dækningsbidraget i advokatens forretning.

Prøv at lukke øjnene –

– et øjeblik, og forestil dig, at det kunne være helt anderledes at være selvstændig psykolog. Tænk hvis psykologen var den første ekspert, som medierne trækker ind i studiet, når der sker større omvæltninger på den politiske scene. Psykologen bliver kaldt på, når der er brug for at vide, hvad betydning det vil få for borgernes hverdag.

Tænk hvis psykologen inddrages i den politiske proces, så de politiske beslutninger bygger på viden om den menneskelige psykologiske faktor. Tænk hvis virksomhedernes nye produkter og nye organisationsformer designes på baggrund af psykologfaglig viden om, hvordan mennesker tænker og føler.

Og videre: Tænk hvis det er psykologen, borgerne først tænker på at opsøge, når der er brug for hjælp til at komme igennem en kompliceret situation. Tænk hvis hjælpen er ligetil og uden indviklede regler og mellemmand fra myndigheder og forsikrings-selskaber.

En stærk vision

Uden en ny vision for psykologfaget vil det ikke lykkes at komme problemerne til livs! Albert Einstein sagde meget klogt for 100 år siden: “We can’t solve problems by using the same kind of thinking we used when we created them.” (Wikipedia, kilde ukendt). Citatet fortæller os, at vi skal evne at give slip på vore vaneforestillinger og trods angsten for det ukendte og bevæge os hen til den fremtid, der er lige om hjørnet. Otto Scharmer kalder det (*Leading from The Emerging Future*, 2013) for at gå fra EGO-tænkning til ECO-tænkning.

Der ligger en etisk fordring i at flytte vores fokus fra vores egne umiddelbare behov til at handle ud fra en ny helhed. Det betyder for psykologen, at skal vi for alvor skabe nye og bedre vilkår for faget, skal det ske med et åbent sind og i et engageret fællesskab med kolleger og samarbejdspartnere.

Opgaven kan synes uløselig og abstrakt, grænsende til det absurde. Skal det lykkes, må psykologerne sætte hinanden stævne og skabe en stærk og virkningsfuld vision for faget. Der skal skabes inspiration for den enkelte der deltager. Der skal skitseres et handlingsprogram for Sektionen for Selvstændige Psykologer og Dansk Psykolog Forening til at arbejde videre med at virkeliggøre visionen. ■

Henrik Hopff, erhvervspsykolog, innoTHINK

Niels Bagge, specialist i psykoterapi, psykolog med egen praksis

REFERENCER

Daryl, Connor (1992): *Managing at the Speed of Change*. N.Y.: Random House.
Scharmer, Otto (2008): *Theory U*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler Publishers.
Scharmer, Otto & Kaufer, Katrin (2013): *Leading From the Emerging Future: From Ego-system to Eco-system Economies*. San Francisco, CA; Berrett-Koehler Publishers.